

ВИСНОВОК

**Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з
Європейським Союзом щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо
скорочення строків розгляду судом справ, пов'язаних із захистом прав
дітей, та вдосконалення порядку розгляду справ окремого провадження»
(реєстр. № 3386 від 24.04.2020 р., Кабінет Міністрів України, Д. Шмигаль)**

1. Загальна характеристика законопроекту.

Метою проекту Закону є забезпечення захисту прав та інтересів дітей шляхом скорочення процесуальних строків судового розгляду справ, що стосуються усиновлення, встановлення опіки, піклування, позбавлення батьківських прав, відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав, а також вдосконалення порядку розгляду справ окремого провадження, виключивши положення щодо участі присяжних у процесі їх розгляду.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу.

Предмет правового регулювання законопроекту охоплюється положеннями статті 14 «Верховенство права та повага до прав людини і основоположних свобод» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, аналогічні тим, які пропонується врегулювати проектом Закону, регулюються:

- *Європейською конвенцією про здійснення прав дітей від 03.08.2006;*
- *Конвенцією про права дитини від 20.11.2014;*
- *Договором про Європейський Союз від 13.12.2007.*

3. Відповідність законопроекту праву ЄС.

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *aquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Стаття 1 пункт е Угоди про асоціацію визначає, що Україна та ЄС домовились посилювати співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки з метою забезпечення верховенства права та поваги до прав людини і основоположних свобод, адже відповідно до статті 2 Розділу I Угоди, повага до демократичних принципів, прав людини та основоположних свобод, а також повага до принципу верховенства права повинні формувати основу внутрішньої та зовнішньої політики Сторін і є основними елементами цієї Угоди. Отже, норми, запропоновані у законопроекті, що передбачають удосконалення процедури захисту прав дітей не суперечать цілям Угоди про асоціацію.

Європейська конвенція про здійснення прав дітей визначає, що права та найвищі інтереси дітей мають бути підтримані і що для цього дітям має бути надано можливість здійснювати свої права, зокрема під час розгляду сімейних справ, які стосуються їх.

Стаття 7 цієї конвенції містить твердження, що «під час розгляду справ, що

стосуються дитини, судовий орган діє швидко для уникнення будь-яких невинуватених зволікань, а швидке виконання прийнятих рішень повинно бути забезпечене відповідною процедурою». Відповідно, запропоноване у законопроекті положення частини 4 статті 189 Закону України: «підготовче провадження у справах про позбавлення батьківських прав та про відібрання дитини від батьків без позбавлення батьківських прав має бути проведене протягом тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі», що у свою чергу, скорочує строки проведення підготовчого провадження у справах про позбавлення батьківських прав та про відібрання дитини від батьків без позбавлення батьківських прав, що не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України.

У проекті Закону передбачається введення нового абзацу статті 210 Цивільного процесуального кодексу України: «суд має розпочати розгляд справи про позбавлення батьківських прав та про відібрання дитини від батьків без позбавлення батьківських прав по суті не пізніше наступного дня з дня закінчення строку, передбаченого частиною четвертою статті 189 цього Кодексу». Ініціатори проекту наголошують, що введення даної новели, спрямоване на внесення змін щодо скорочення строків розгляду справ про позбавлення батьківських прав та про відібрання дитини від батьків без позбавлення батьківських прав по суті, що не суперечить статті 7 Європейської конвенції про здійснення прав дітей та частині 1 статті 3 Конвенції про права дитини.

У законопроекті передбачається уведення частини 5 статті 313 Цивільного процесуального кодексу України. Дана норма спрямована на встановлення граничного строку розгляду справ про усиновлення, а саме: «суд розглядає справу про усиновлення дитини протягом розумного строку, але не більше тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі». Відповідно вищевказана норма не суперечить статті 7 Європейської конвенції про здійснення прав дітей, частині 1 та 2 статті 3 Конвенції про права дитини.

Разом з тим, суб'єкти законодавчої ініціативи пропонують скасування у законопроекті частини 4 статті 293 Цивільного процесуального кодексу України, а саме: «у випадках, встановлених пунктами 1, 3, 4, 9, 10 частини другої цієї статті, розгляд справ проводиться судом у складі одного судді і двох присяжних». У пояснювальній записці до законопроекту його автори зазначають, що відповідно до результатів проведеного Міністерством юстиції України моніторингу впровадження та аналізу ефективності, зокрема норм ЦПК, було встановлено наявність проблем при залученні присяжних до розгляду таких категорій справ як: обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи; визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою; усиновлення; надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку; примусову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу та запропоновано виключити норми щодо участі присяжних у таких категоріях справ, оскільки такі справи розглядаються виключно на підставі передбачених законом доказів (медичних висновків, висновків органу опіки та піклування, показів свідків тощо).

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України з Європейським Союзом.

Проект Закону «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо скорочення строків розгляду судом справ, пов'язаних із захистом прав дітей, та вдосконалення порядку розгляду справ окремого провадження» (реєстр. № 3386 від 24.04.2020 р., Кабінет Міністрів України, Д. Шмигаль) не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E0081548200
Дійсний до: 12.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2020/63835 від 02.06.2020

93128